

**ՄԱՐԻԵՏԱ
ԽԱՉԱՏՐՅԱԼ**

Հայաստանում 2002 թվականից գործում է «Անձնական սլայդների մասին» օրենք, որը շուտով չեղյալ կհամարվի, քանի որ Ազգային ժողովի նախորդ ֆունկցիոնալ ընդգրկված է կառավարության կողմից հրատարակված «Անձնական սլայդների դաշտայինության մասին» նոր օրենքի նախագիծը, մտադրություն կա ընդունել մոտակայումս: Եթե ժամանակային խոչընդոտները չլինեն (նկատի ունենք բազմաթիվ այնպիսի նախագծեր, որոնք ավելի հնչել են, եւ դասազանվորները սովորաբար հակված լինելով այդպիսի նախագծերի բռնում ու վիզուալ ֆնարկումների, մասաշարժի ավարտին չընդունված են թողնում բազմաթիվ նախագծեր):

Նոր նախագծի անվանումը հուշում է Հայաստանում առկա որոշակի կարգավորման հրատարակումը, որն օրակարգային է նաեւ ողջ աշխարհում: Ասանձի եւ Սնուդենի բացահայտումները դա վառ վկայությունն են, չնայած՝ հենց այդ բացահայտումներն էլ խոսում են այն մասին, որ այդ խնդրի կարգավորումն ու կյանքի իրողությունները լիովին հակադիր են: Այսինքն՝ Սիզիֆոսի անձնակերպարն ու անձնական սլայդների դաշտայինության գործը լիովին նույն հարթության մեջ կարելի է դիտել: Իսկ հասկալի Հայաստանում հաճախ անձնական սլայդների օգտագործումը ֆողաֆական ենթատեքստ է ձեռք բերում, երբ իսխանական օթյակներից ընդդիմության լիզերների վերաբերյալ անձնական սլայդների արտահոսք են կազմակերպում, կամ ընդհակառակը՝ իսխանության ներկայացուցիչների վերաբերյալ կոմպրոմիսներ են մեկնում հրատարակ ընդդիմության Տիրապետած ՋԼՄ-ներով: Երբեք ասած՝ անձամբ ես չեմ համարում, որ նախագիծը օրենք դառնալով՝ կարողանա կարգավորել կամ մի փոքր ժամանակ մեր միջավայրը, որովհետեւ ֆողաֆական շուկաներին եւ որակական-քոլանդակային արժեքներից հեռու մեր առօրյան որոշակի օրջանակներ վաղուց են դարձել անձնական սլայդների արտահոսման վակուումը լցնելու միջոց: Որոշակի բոլանդակային փոփոխություն լինի մեր կյանքում՝ որակալից մեզ է փոխվի նաեւ մեր կյանքը: Սակայն օրենսդրության կարգավորման առումով ուսանալ իսկալից չարժե, դա չի խանգարի, գոնե առիթ կլինի այդ մասին խոսելու, մեր շուրջը կասարվող բացասական ֆնարկման հարթություն բերելու: Բացի այդ՝ միտ էլ վստահ կա, որ օրենքի վերահսկողական մեխանիզմը կարող է ընտրողաբար կիրառել օրենքը ու դա մի լրացուցիչ գեներ դարձնել անցանկալի ընդդիմախոսների դեմ, նդաստելով նաեւ ազատ խոսքի սահմանափակմանը: Դա համար գուցե հարկ լինի ավելի հասկանելի նախագծի շասախոսությունը, որն ի դեմ **Արդարադատության նախարարության եւ GIZ միջազգային համագործակցության**

գերմանական ընկերության ջանքերով վերջերս լայն ֆնարկվեց Դիլիջանում, լրագրողական միջավայրում: Կարճ՝ օրենքի նախագծի նդասակն է լուծել անձնական սլայդներն ի չարս չօգտագործելու, դրանց ադորիմի օրջանառումն ու անգամ վաճառքը կանխելու խնդիրը: Են գլխից երեսուն է՝ այս խնդիրը միտի որ անլուծելի լինի՝ անձնական սլայդների տարածման այնքան բաց ռեսուրսների առկայության մեր ժամանակում, երբ սոցիալական կայքերում ու համացանցում կզանես անեն տեղեկատվություն մարդու մասին: Երբ գոյություն ունեն ռեսուրսներ, որեղ մարդու անունը, հեռախոս-

նակալ եւ մշակական հսկողություն իրականացնող մարմիններ, իսկ հիմա դրանք մախաստված են: Կամ, ասեմք, բացակայել են անհասական սլայդները օտար երկրներին փոխանցելու հեռ կաղված կարգավորումները, գործընթացում չափորոշիչներ սահմանված չեն եղել, իսկ հիմա դրանք բակական մանրամասն սահմանված են: Նոր նախագծով նախաաջարկվում է որդես սկզբում ընդհանրադես անձնական սլայդները չմանկելու գաղափարը, հետ երեք խունք մայմաններում դրանք հնարավոր համարելով եւ օրինական նդասակներով, միայն նդասակալեթին համարժեք չափով, անձի

դայմանների սահմանումն է՝ մի արք դեմքերում այլ օրենքներով եւ ըստ անհրաժեշտության այդ կարգի սլայդների մշակման հնարավորություն թողնելով (ասենք՝ ազգային անվանագրության դաշտայինության): Սահմանվում են մշակողի եւ սլայդ տրամադրողի իրավասությունները, դարսականություններն ու իրավունքները: Տլայդների մշակման եւ օգտագործման հսկողական կամ լիազոր մարմին է ստեղծվելու (նոր ծախս) արդարադատության մարմնի կազմում: Կարեւոր է, իհարկե, որ նախագծով սահմանվում է, թե առանց անձի հեռ համաձայնության նրա վերաբերյալ սլայդ չի կարող մշակվել, բացի այդ՝ անձը լի-

մեղալը երկու կողմ ունի, մեկի համար դա կարող է PR նշանակել, մի ուրիշի համար՝ անձնական կյանքի իրավունքի ռնահարում: Կամ՝ անձի ֆիզիոլոգիական վիճակի մասին տեղեկությունը՝ մարդը հիվանդ է, մի մասի համար այդ մասին տեղեկությունը կարող է աջակցության աղբյուր լինել, մի ուրիշի համար հոգեբանական հարված: Ու մեր հասարակությանը, տեղեկատվական հանրային աղբյուրներին օրենքի ընդունմամբ սթիդել տարիներով ստեղծված ստրիկոսիումն ու զբաղմունք դարձրած գործելակերպը փոխել եւ յուրաքանչյուր դեմքում անձի թույլտվություն ստանալ՝ դժվար կլինի:

Անձնական սլայդների դաշտայինության սիզիֆոսյան փորձեր

տեղեկացված լինելու դարագայով դրանց մշակումը դայմանավորելով: Երբ արդարադատության նախարարի տեղակալ Սուրեն Զրնոյանին ֆնարկումների ժամանակ հարցրինք, թե, ասեմք, ինչ մեխանիզմով է դաստվելու ընտրությունների ժամանակ նույն գործելակերպով անձնագրի սերիա եւ անուն-ազգանուն գրանցող կուսակցական դաշտայինությանն, որի անտեսությունը բնակչին ստիդում է անհարմար զգալ եւ տրամադրել դաշտային սլայդը, նրա դաշտայինից դարգ դարձավ, որ էլի անեն ինչ մնալու է ֆողաֆալու ուտերին՝ օրենք ընդունվի, թե ոչ: Էլի ֆողաֆալուն միտի արունակի իր իրավունքները դաշտային, բողողել, դիմել դաշտային, այսինքն՝ նրա անձնական սլայդները մնան դեմքում օրենքը, ընդունման դեմքում անգամ, հազիվ թե դաշտայինի, եթե նա դրանք դաշտայինելու ցանկություն եւ դիմադրություն չունի: Մի խոսքով՝ կարծես այս նախագիծն ավելի եւրոպական դաշտային՝ բարեփոխման եւ ինստիտուցիոնալացման խնդիր է լուծում, իսկ մեր կյանքը էլի միտ մենք փոխենք, օրենքի կիրառությունն էլ մեծ հազիվ մեր ցանկությունից է կախված լինելու:

Նոր նախագծի կարգավորման դաշտը անձնական սլայդներ մշակելու, դրանց նկատմամբ դեմքական վերահսկողություն իրականացնելու կարգի ու

Ընդհանրադես՝ նախագծով անձնական սլայդ ցանկացած տեղեկությունն է, որը թույլ է տալիս ուղղակի կամ անուղղակի նույնականացնել անձի ինֆորությունը: Իսկ դրանցով լցված են մեր լրատվամիջոցները, սոցիալական ցանցերը: Այնդես որ՝ նախագծի ընդունումը վերաբերում է նաեւ լրագրողներին, չնայած՝ լրագրողների գործունեությունը կարգավորում է ՋԼՄ-ների մասին օրենսդրությամբ: Սակայն այս ոլորտի վերահսկողական մարմինը, փաստորեն, կլինի մի նոր օղակ, որեղ նաեւ կննդվեն լրագրողի կողմից անձնական սլայդների ձեռքբերման օրինակալությունը, մեզ դիտելով «Անձնական սլայդների փոխանցում երրորդ անձանց» սիրություն եւ ավելի բարդացնելով մեր կյանքը:

Ինձ անձամբ զայրացնում են Ֆեյսբուքի զախալար հարցերը՝ որեղ աշխատելու կամ առավել մանրամասն սլայդներ ներբռնելու մշակական հրավերների առումով, ու երբ անընդհառ զալիս է հարցը, թե որեղ է աշխատանք, ի դաշտային ուղղում են գրել՝ ֆեզ ինչ: Որեւ ներալակական օրենք, այդպիսով, չի կարողանա կարգավորել համացանցային այնպիսի սիրություն, որոնք միջազգային են, եւ փառք ասած, դեմ էլ չէ, տեղեկատվության ահռելի մեծ համացանցային դաշտը չունենալն այսօր անդատակերպացնելի է: Բացի այդ՝ արքեր երկրներում անձնական սլայդների դաշտայինության խնդիրն արքեր կերպ են մայում՝ ըստ հասարակության կրթվածության եւ մակարդակի: Այնդես որ՝ միզուցե մենք էլ այս օրենքից մեծ սղատումներ չդեթ է ունենամք, այլ մի հինգ տարի դիտենք, թե գործողության մեջ ինչդեթ է այն համարժեքվելու կյանքին, կամ ընդհակառակը: Չէ՞ որ ամբողջ աշխարհում էլ անձնական սլայդների ռեսուրսային կուսակումները հազվադեղ չեն, անձնական սլայդների անտեսման ռեսուրսներն ունենալու մրցավազք է դեմքական եւ անվանագրության մակարդակներով, եւ չիդավորման մեր ժամանակում անձնական սլայդներն ի տախ օգտագործելու մարդկային զայթակրությունը երբեք հնարավոր չէ բացառել:

ՎԱՐՂԻ ԲԵՇԻՇՅԱԼ

Այժմ երբ հետևում են մնացել գիսաժողովին նախորդող հե-

Ու հարմար է սկսել սույն գի- սաժողովին տուն սվող նախա- րդարարության մասին խոսելու 1981 թ.-ից, երբ երկու նշանավոր հայազե-

Յույն այս համակարգում մեծ է սեսնել ընկերակցության հա-

սով դառնում են այդ մշակույթի կրողներն ու մուսուլմանները ա-

Նույն այս համակարգում մեծ է սեսնել ընկերակցության հա-

Վերադառնալով սակայն դաս- մուսուլման ընթացքին, մեզիս, որ Հայաստանի անկախացումից հետո՝ 1988-ից սկսած ընկերակ-

սակ չէր. իբրև գիսահետազոտ- ական ինստիտուտ է հայազիտու-

Համաժողովը մեկնարկեց Մա- սենադարանի սնունդը Հայաստանի Թամրազյանի բացման խոսքով, որ մասնավորեց համաժողովի

հիմնարկության Հայկական բա- ժանմունքին էլ ՄԻ ընկերության Հայաստանի ներկայացուցչու-

նագիսական առումով՝ դաս- մուսուլման ու գրականության գու-

Շաս կարելու էին միստերի ա- վարհին տեղի ունեցած հարց-

տուր», եռնա Շիրինյանի (Հա- յաստան) «Դրությունը Կիլի-

Բնագրագիսական-աղբյուրա- գիսական խորագրին որդուսու-

Հայագիսական մեքի մեկսեղումը Մասնոցյան Մասենադարանում

լանը արաբական Արմինիա- յում», Իռեն Բուենի (Ֆրանսիա)

Համաժողովը նաև նորու- թյուններ էր դարձնում ինչ- որևէ սեսական, այնպես էլ գործնական բնույթի: Արմենու-

Սուր մյութերի արծարծմամբ, վերլուծական մեթոդաբանու- թյամբ առավել աչքի ընկան Վալենտինա Կալցուլարիի (Իս-

Էդուարդ Իսաբեկյանի 100-ամյակ Ցուցահանդես եւ Ընդհանդես

Այսօր, նոյեմբերի 7, ժամը 15:00-ին, Հայաստան Ազգային Պատկերասրահում տեղի կունենան մեծածախ գեղանկարիչ Էդուարդ Իսաբեկյանի 100-ամյակին նվիրված ցուցահանդեսի բացումը...

Երախտիքի խոսք յուրաքանչյուրիս կյանքում մեծ ազդեցություն ունեցող մասնագետներին «Սիրելի ուսուցիչ» տեղեկատվական արշավի շրջանակներում

«Թիչ Ֆոր Արմենիա» («Կրթություն Հայաստան») կազմակերպության եւ աջակիցների օժանդակությամբ, Թուրքիայի Կոնստանդուպոլիսի Կենտրոնում կայացավ «Սիրելի ուսուցիչ» միջոցառումը...

Միջոցառմանը մասնակցեցին ուսուցիչներ, նրանց թեկնածուները որոշեցին լավագույն ուսուցիչներ կայացրած երիտասարդներ, նախաձեռնությանը աջակցող կազմակերպություններ եւ ընկերություններ...

Երախտիքի ուղերձով նախաձեռնությանը միացել են հաղորդավարուհի Գոհար Գասպարյանը, Շախմատի աշխարհի չեմպիոն Գրյունստեր Լեւոն Արմենյանը, Վիվա-Սել-ՍՍՍ ընկերության գլխավոր սնօրեն Ռաֆ 3իրիկյանը...

«Մենք կստանանք մեծ ուսուցիչ մասնագիտական դասախանակությունը, որի հիմքում գիտելիքն ու մասնագիտական հմտություններն են, ինչպես նաև ազակերտներին փոխանցվող արժեքներն են»,- նշել է «Կրթություն Հայաստան» կազմակերպության հիմնադիր-նախագահ Լարիսա Ռայանը:

Ցավակցություններ

Վլադիմիր Մովսիսյանի մահվան կադակցությամբ

ՀՀ ղեկավար, ֆալսեֆալս եւ հասարակական ակնառու գործիչ, հայոց ղեկավարական կազմակերպության, խորհրդային եւ նորանկախ Հայաստանի զարգացման գործում մնայուն ավանդ ունեցող, մարդկային բարձր հասկանիչներով օժտված անձնավորության Վլադիմիր Մովսիսյանի մահվան կադակցությամբ Համաժողովրդային հայկական կոնգրեսի եւ Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանը իր խորին ցավակցություններն է հայտնում...

հանգամանորեն ներկայացնել Վլադիմիր Մովսիսյանի հայրենամարտի գործի կյանքն ու գործունեությունը:

Վլադիմիր Մովսիսյանի մահվան կադակցությամբ Հայերի համաժողովրդային կոնգրեսի եւ Ռուսաստանի հայերի միության երեսնյան գրասենյակի ղեկավարությունն ու աշխատակիցները խորապես ցավակցում են հանգուցյալի հարազատներին եւ ընկերներին:

Նույն Տխուր առիթով, հանգուցյալի վաղեմի գործընկերներից Գեորգի Տեր-Ղազարյանը, Վլադիմիր Աղայանը եւ Արամ Գ. Սարգսյանը խորազգաց ցավակցություններ են հայտնում հանգուցյալի ընտանիքին եւ ընկերներին:

«Ազգը» միանում է ցավակցություններին եւ դրանք արտահայտվում է առաջիկայում

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

2015թ. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի շտաբի եւ շտաբային կենտրոնների ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքների նկատմամբ որակի սեյսմիկական հսկողություն իրականացնող կազմակերպության ընտրության հրապարակային մրցույթի կազմակերպման մասին

Մրցույթն անց է կացվում 2015թ.-ի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի շտաբի եւ շտաբային կենտրոնների ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքների նկատմամբ որակի սեյսմիկական հսկողություն իրականացնող կազմակերպություն ընտրելու նպատակով:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն անձինք (այսուհետ՝ Մասնակից), որոնք ունեն ՀՀ Զարգացիկական օրենսգրքով սահմանված դրամավարկային գործունեության լիցենզիայով համար դասակարգված իրավունք, մասնագիտական որակավորում, սեյսմիկական եւ ֆինանսական միջոցներ, նյութական եւ աշխատանքային ռեսուրսներ:

Մրցույթային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան 6:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2014թ. դեկտեմբերի 09-ը ժամը 16:00:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամը 2014թ. դեկտեմբերի 12-ը ժամը 16:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման միջոցով հրավիրվում է 2014թ. դեկտեմբերի 19-ը ժամը 16:00:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաև լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ Գործերի կառավարչություն, հեռ. 59-28-02, 59-28-05 ներքին՝ 18-02, 18-05:

«ՎԵ Հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն»

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարգելի բարեկամներ Սիրով հրավիրում ենք Ձեզ մասնակցելու «ՕՐՀՆՅԱԼ ՈՒՂԻ. Մուկվա - Երևան» լուսանկարչական ցուցահանդեսին Բացումը՝ նոյեմբերի 8, ժամը 15:00 Թեմեյան Կենտրոնի ցուցասրահ /Երևան, Խամզյան 50/

Հարգանքներով՝

TEKEYAN CENTRE FUND

Ընող գյուղում ղոշղասու նոր այգիներ «Մանեսի» ազակցությամբ

Անցյալ դարի 90-ական թվականներին հասված Լոռու մարզի Ընող գյուղի նախկին այգիների սարածումը «Մանես» բարեգործական հիմնադրամի աջակցությամբ սկսվել են ղոշղասու այգիների հիմնման աշխատանքները: Համայնֆառիտարանի եւ «Վալլեն» խմբի համագործակցության արդյունքում ծրագիրը մեկնարկել է դեռևս գարնանը, որի արդյունքում հինգ հեկտարի վրա սնկվել է նոր այգի: Ծրագրի մոտասակն է Ընող եւ Թեղուս գյուղերում խթանել այգեգործությունը, գյուղատնտեսական աշխատանքի արդյունքում ավելացնել գյուղացիական սնունդի արտադրությունը:

Կիչների սեփականաձեռնակած հողերում, որոնք ցանկություն ունեն խոշարի վերածված նախկին այգին կրկին այգի դարձնել: «Մանես» հիմնադրամը սրամարդում է որակյալ սնկիներ: 2014թ. նոյեմբերի 1-ին Թեղուսի լեռնահանգային համալիրի կառուցման եւ գործունեության ծրագրի իրականացման հարակից համայնքների բնակիչ ուսանողության ներկայացուցիչները մասնակցեցին խորհրդանական ծառատունկին՝ այս կերպ խորհրդանշելով սարածառքանի ճնշման կյանքին մասնակցելու իրենց դաստիարակմանը: Մինչև ծառատունկը երիտասարդները օրացով այցելեցին նաև Թեղուսի լեռնահանգային համալիրի հիմնական օղակներ, ծանոթացան լեռնահարսացուցիչ ֆաբրիկայի նախամեկնարկային դաստիարակման արտադրության աղաղակման աշխատանքներին: Արտադրական բոլոր հանգույցների վերաբերյալ օրացույցի մասնակցներին սրվեցին դասախոսումներ:

«Վալլեն» խմբի ընկերությունների տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժին

«ԱԶԳ» ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ Հրասարկոթեան ԻԳ Տարի Հիմնադիր եւ հրասարակիչ «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ Երևան 0010, Հանրապետական 47 e-mail: azg@azg.am, azg2@arminco.com www.azg.am